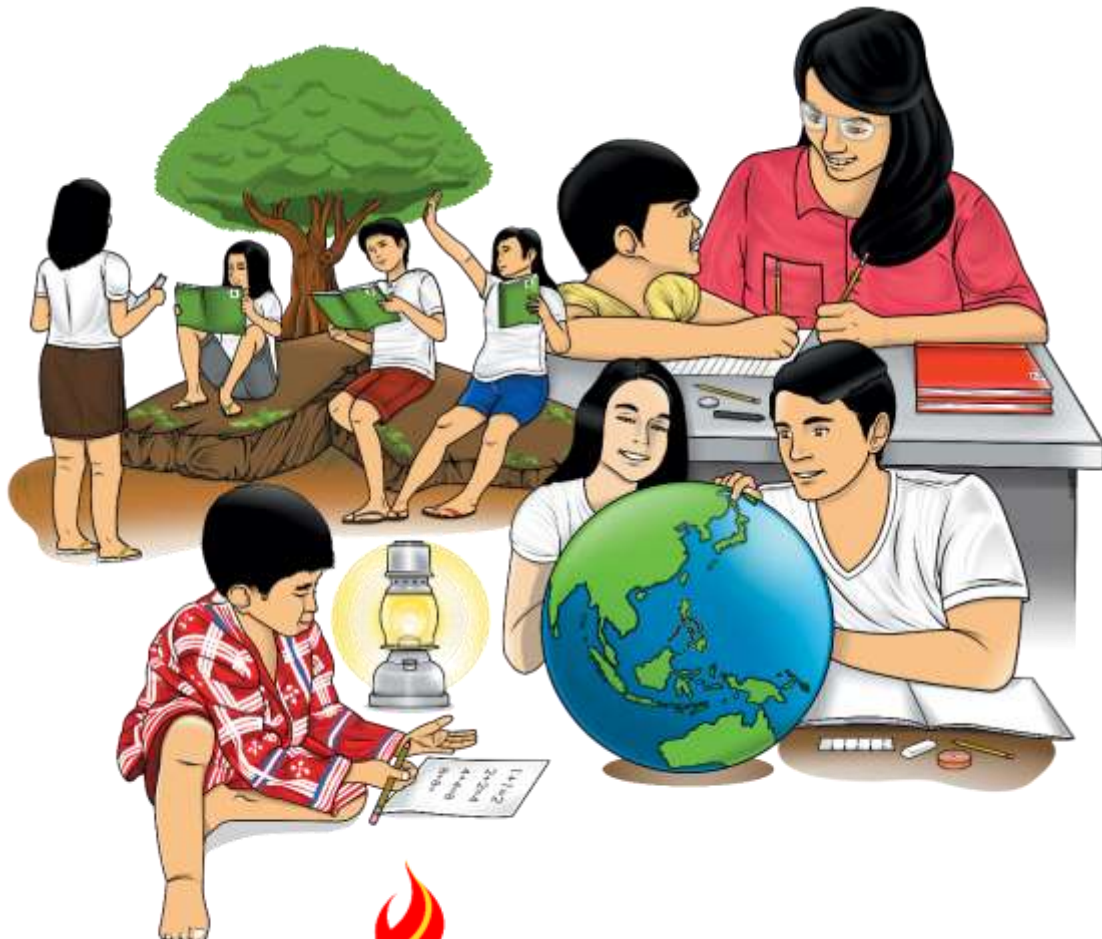

Edukasyong Pantahanan at Pangkabuhayan

Agrikultura – Modyul 8: “Kita Mo, Kuwenta Mo!”

**Edukasyong Pantahanan at Pangkabuhayan – Ikalimang Baitang
Alternative Delivery Mode
Agrikultura – Modyul 8: “Kita Mo, Kwenta Mo!”
Unang Edisyon, 2020**

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anomang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayonpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand name, tatak o trademark, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anomang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anomang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anomang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon
Kalihim: Leonor Magtolis Briones
Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul

Manunulat: Avelino O. Jamin

Editor: Wilma S. Carreon, Rey B. Brosas

Tagasuri: Medarlou A. Genoguin, Gary B. Mosquito, Darnelene O. Solon

Tagalapat: Eugene S. Ignacio

Tagapamahala:

Ramir B. Uytico
Arnulfo M. Balane
Rosemarie M. Guino
Joy B. Bihag
Ryan R. Tiu
Judella R. Lumpas
Margarito A. Cadayona, Jr.
Jose B. Mondido
Francisco L. Bayon-on, Jr.
Amer L. Santolorin
Medarlou A. Genoguin
Darnelene O. Solon

Inilimbag sa Pilipinas ng _____

Department of Education – Regional No. VIII

Office Address: Government Center, Cadahug, Palo, Leyte

Telefax: (053) – 832 – 2997

E-mail Address: region8@deped.gov.ph

5

Edukasyong Pantahanan at Pangkabuhayan Agrikultura – Modyul 8: “Kita Mo, Kuwenta Mo!”

Paunang Salita

Ang *Self-Learning Module* o SLM na ito ay maingat na inihanda para sa ating mag-aaral sa kanilang pag-aaral sa tahanan. Binubuo ito ng iba't ibang bahagi na gagabay sa kanila upang maunawaan ang bawat aralin at malinang ang mga kasanayang itinakda ng kurikulum.

Ang modyul na ito ay may inilaang Gabay sa Guro/Tagapagdaloy na naglalaman ng mga paalala, pantulong o estratehiyang magagamit ng mga magulang o kung sinumang gagabay at tutulong sa pag-aaral ng mga mag-aaral sa kanilang tahanan.

Ito ay may kalakip na paunang pagsusulit upang masukat ang nalalaman ng mag-aaral na may kinalaman sa inihandang aralin. Ito ang magsasabi kung kailangan niya ng ibayong tulong mula sa tagapagdaloy o sa guro. Mayroon ding pagsusulit sa bawat pagtatapos ng aralin upang masukat naman ang natutuhan. May susi ng pagwawasto upang makita kung tama o mali ang mga sagot sa bawat gawain at pagsusulit. Inaasahan namin na magiging matapat ang bawat isa sa paggamit nito.

Pinapaalalahanan din ang mga mag-aaral na ingatan ang SLM na ito upang magamit pa ng ibang mangangailangan. Huwag susulatan o mamarkahan ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit lamang ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.

Hinihikayat ang mga mag-aaral na makipag-ugnayan agad sa kanilang guro kung sila ay makararanas ng suliranin sa pag-unawa sa mga aralin at paggamit ng SLM na ito.

Sa pamamagitan ng modyul na ito at sa tulong ng ating mga tagapagdaloy, umaasa kami na matututo ang ating mag-aaral kahit wala sila sa paaralan.

Alamin

Sa murang edad ay puwede ng mag-alaga ng hayop at ito ay maaari mo nang mapagkakitaan. Dapat ay alam mo kung paano ang pagtutuos ng kita.

Matapos pag-aralan ang modyul na ito, inaasahang malalaman mo ang mga sumusunod:

- Ang pagtutuos ng puhunan, gastos, at kita.
- Paggawa ng talaan sa pagtutuos ng puhunan, gastos, at kita.
- Pagpapahalaga ng pagtutuos ng puhunan, gastos at kita.

Ang modyul na ito ay nakatuon sa pagtutuos ng puhunan, gastos, at kita **(EPP5AG-Oj-18.3)**.

Para sa paggamit ng modyul na ito, kakailanganin mo ang mga sumusunod:

1. Simulan ang pagbabasa at pag-unawa sa kalalabasan ng iyong pagkatuto.
2. Gagamitin kung ano ang iyong nalalaman.
3. Kailangang maipakita kung ano ang iyong natutuhan sa modyul na ito.
4. Sagutin ang katanungan para malaman kung gaano na kayo kagaling.

Subukin

Basahin ang kuwento at subuking sagutin ang mga sumusunod na mga katanungan. Piliin ang titik ng tamang sagot at isulat sa iyong kuwaderno.

Si Aling Mina ay nag-alaga ng isang inahing baboy. Sa loob ng isang taon, nagkaroon ng labinlimang biik ang kanyang alagang inahing baboy. Ang kanyang mga biik ay naibenta niya ng tatlumpong libo, samantalang ang kanyang gastos ay umabot naman sa halagang dalawampu't limang libong piso kasama na ang sahod ng tagapag-alaga.

1. Ilang buwan niyang inalagaan ang kanyang inahing baboy hanggang magkabiik?
2. Magkano ang kanyang kabuuang kita sa alaga niyang biik?
3. Magkano ang kabuuang gastos?
4. Nagkaroon ba siya ng tubo sa pag-aalaga sa kanyang inahing baboy?
5. Magkano ang kanyang tinubo?

MGA PAGPIPILIAN

- a. ₱5,000.00
- b. 12 buwan
- c. ₱25,000.00
- d. ₱30,000.00
- e. Oo
- f. ₱4,000.00

Aralin

1

Kita Mo, Kuwenta Mo!

Sa paghahayupan, napakahalagang malaman ang mga paraan ng pagkuwenta sa kabuuang puhunan, gastos, at kita upang masubaybayan ang kahihinatnan nito. Ito ang magiging basehan kung matagumpay ang isang negosyo tungkol sa pag-aalaga ng hayop. Maraming mga negosyante ang mas pinili ang larangan ng paghahayupan dahil sa laki ng kita at mabilis mapalago ang puhunan basta't maayos lamang ang paghawak at pamamalakad dito.

Balikan

Sa nakaraang aralin ay napag-aralan mo ang mga iba't ibang paraan kung paano ibebenta ang mga inaalagaang hayop. Isa na rito ay ang tradisyunal *selling* o tuwirang pagbebenta sa pamilihan o palengke.

Para sa pagbabalik-tanaw sa nakaraang aralin, maaaring sagutin ang sumusunod na pagsasanay.

Panuto: Basahin at unawain ang bawat pangungusap. Isulat ang **Tama** kung ang pahayag ay wasto at **Mali** kung di-wasto. Gawin ito sa inyong kuwaderno.

- _____ 1. Ang uri ng manok na galing pa sa ibang bansa ay tinatawag na *Native Chicken* na pinaka *popular* dito sa atin.
- _____ 2. Hindi madali ang pag-aalaga ng manok, ngunit ang mga ito ay maaring mapagkakitaan kapag inaalagaang mabuti at alam mo kung papaano mo ito ibebenta.
- _____ 3. Kadalasan ang mga itik ay inaalagaan upang makapagbigay ng mga itlog.
- _____ 4. Ang pugo o (*quail*) ay isang ibon na karaniwang inaalagaan para mangitlog at karaniwang nangingitlog ang mga inahin pagkaraan ng 25 araw.
- _____ 5. Ang *online* na pagtitinda ay ginagamitan ng *computer*, *cellphone*, at malakas na koneksiyon sa *internet* para maisagawa ang pagbebenta.

Tuklasin

Nakaranas ka na bang magbenta ng iyong alagang hayop tulad ng baboy, manok, baka, at iba pa? Ano ang dapat isaalang-alang sa pagtutuos ng puhunan, gastos, at kita?

Para subukin ang iyong paunang kaalaman ukol sa tatalakaying aralin, maaaring sagutin muna ang sumusunod na pagsasanay.

Panuto: Punan ang tsart sa ibaba ng mga tamang kasagutan batay sa mga datos na makikita sa pagbebenta ng baboy. Gawin ito sa iyong kuwaderno.

GASTOS AT PANGANGAILANGAN

Halaga ng 10 biik (<i>₱2,500.00/biik</i>)	-	₱25,000.00
Halaga ng pagkain (<i>0-5 buwan</i>)	-	₱30,000.00
Kulungan	-	₱10,000.00
Serbisyo o <i>labor</i>	-	₱ 9,000.00
Kabuuang Puhunan	-	₱74,000.00

Bilang ng baboy na ibinenta	Halaga bawat isa	Kabuuang Benta	Tubo
1.	2. ₱10,000.00	3.	4.

5. Paano mo kinuha ang kabuuang tubo ng 10 baboy na ibinenta mo ng halagang ₱10,000.00 bawat isa?

Suriin

Upang masigurado na ikaw ay may tutubuin sa paghahayupan, dapat may kakayahan kang alamin ang mga paraan sa pagtutuos ng mga naging puhunan mo, gastos sa kabuuang operasyon at ang pinakamahalaga sa lahat ay ang kikitain mo.

Sa pagtutuos ng puhunan at gastos, isinaalang-alang ang pinagkagastusan, ang napagbilhan at ang naipagbili. Balikan ang gabay ng halimbawang tala mula sa pinagbebentahan ng isda.

PINAGKAGASTUSAN

Halaga ng paggawa ng palaisdaan	-	₱3,500.00
Halaga ng panustos	-	₱2,000.00
Halaga ng semilya	-	₱1,500.00
Halaga ng serbisyo o <i>labor</i>	-	₱1,000.00
KABUANG GASTOS	-	₱8,000.00

50 kilos na isda at maipagbibili ng ₱200.00 kada kilo

Kabuuang Benta : ₱10,000.00

Puhunan : - ₱8,000.00

Kita : ₱ 2,000.00

Pormula:

$$\text{Kabuuang Benta} - \text{Puhunan} = \text{Tubo}$$

Sa kabuuan, hindi mahirap ang magnegosyo ng paghahayupan, dahil sigurado ang iyong kikitain kung alam mo ang paraan ng pagpapatakbo nito at paghawak ng mga gastusin hanggang sa ito ay makarating sa pamilihan at makuwenta ang kabuuang kita o tubo.

Mahalagang maging maingat lamang sa paghawak ng pinansyal na aspeto dahil puwede itong maging sanhi ng pagbagsak ng iyong paghahayupan. Isaalang-alang ang regular na pagtingin sa mga gastusin at sundin ang tamang araw ng pagsasapamilihan nito upang hindi lumaki ang gastos at maiwasang masayang ang puhunan.

Pagyamanin

Tuusin ang puhunan, gastos, at kita sa inaalagaang hayop.

TALAN NG GASTUSIN	
• Halaga ng 15 biik	₱30,000.00
• Halaga ng pagkain	₱20,000.00
• Kulungan	₱15,000.00
• Medisina	₱5,000.00
• <i>labor</i> /tagapag-alaga	₱10,000.00
Kabuuang Gastos	₱80,000.00

Panuto: Punan ang tsart sa ibaba ng mga tamang kasagutan batay sa mga datos na makikita sa pagbebenta ng baboy. Gawin ito sa kwaderno.

Bilang ng baboy na ibinenta	Halaga bawat isa	Kabuuang Benta	Tubo
1.	2. ₱12,000.00	3.	4.

5. Kabuuang Benta	-
Puhunan	-
Tubo	-

Isaisip

Dapat nating tandaan at isaalang-alang ang pagtutuos ng puhunan, gastos at kita o tubo. Mahalaga na itala ang lahat ng mga gastusin upang malaman kung nagkaroon ka ng tubo at masabing nagtagumpay ang iyong negosyo.

Para sa mga karagdagang gawain at kaalaman ukol sa modyul na ito, maaaring sagutin ang mga sumusunod na pagsasanay.

Panuto: Gamit ang pormula, buuin ang tsart sa pamamagitan ng paglalagay ng mga tamang datos mula sa kuwento. Gawin ito sa iyong kuwaderno.

Si Mang Kanor ay bumili ng 20 biik sa halagang ₱2,000.00 bawat isa. Inilagay niya ito sa kanyang ipinagawang kulungan na nagkakahalaga ng ₱25,000.00. Sa loob lamang ng anim na buwan, gumastos siya ng ₱15,000.00 para sa pagkain nito. Kumuha si Mang Kanor ng dalawang tao na tagapag-alaga ng kanyang mga baboy na binayaran naman niya ng ₱2,000 bawat isa kada buwan. Pagkaraan ng anim na buwan, naibenta ni Mang Kanor ang kanyang mga baboy sa halagang ₱12,500.00 bawat isa.

Bilang ng baboy na ibinenta	Halaga bawat isa	Kabuuang Benta	Tubo
1.	2.	3.	4.

Isagawa

Panuto: Isulat ang **TAMA** kung sang-ayon ka at **MALI** naman kung hindi sa isinasaad sa pangungusap. Gawin ito sa inyong kuwaderno.

- _____ 1. Hindi kailangang gumawa ng pagtutuos si Benjamin mula sa kanyang nagastos at kinita sapagkat alam niyang malaki ang kikitain sa pagbebenta ng baboy.
- _____ 2. Si Jenny ay hindi malilimutin kaya hindi niya kailangang gumawa ng pagtutuos mula sa pamilihan.
- _____ 3. Masasabing lugi ang isang tao kung mas malaki ang nagastos kaysa kinita.
- _____ 4. Si Kiel ay nakapagbenta ng halagang ₱9,300.00 mula sa karne ng baboy at ang nagastos lamang niya rito ay halagang ₱4,700.00. Si Kiel ay masasabing kumita mula sa kanyang pagsasapamilihan.
- _____ 5. Si Noel ay gumastos ng ₱2,150.00 sa itlog na maalat na kanyang ibinebenta na binili niya direkta sa isang tagapag-alaga ng itik. Sa maghapon niyang paglalako ay nakapagbenta siya ng halagang ₱2,880.00 at naubos ang lahat ng kanyang paninda. Siya ay masasabing kumita sa kanyang pagbebenta.

Tayahin

Gawain 1

Tuusin ang puhunan, ginastos at kita sa inaalagaang hayop.

1.

Talaan ng gastusin	
• Halaga ng 15 biik	₱25,000.00
• Halaga ng pgkain	₱15,000.00
• Iba pang gastusin	₱10,000.00
Kabuuang gastos	= ₱ ?

2. Benta ng 10 baboy (10,500.00/baboy) = _____
3. Kabuuang ginastos = _____
4. Kabuuang Tubo o Kita = _____

Gawain 2

Panuto: Basahin at unawain ang bawat pangungusap. Isulat ang **Tama** kung ang pahayag ay wasto at **Mali** kung hindi. Gawin ito sa inyong kuwaderno.

- _____ 1. Makukuha ang kabuuang kita sa paghahayupan kung malalaman mo ang bilang, halaga, benta, at tubo ng mga hayop na sinapamilihan.
- _____ 2. Mahalagang isaalang-alang ang kaalaman sa paghawak ng pinansyal na aspeto sa pag-aalaga ng mga hayop.
- _____ 3. Iwasang itala ang lahat ng mga gastusin sa paghahayupan upang hindi mo makita ang laki ng puhunang inilabas o ginamit.
- _____ 4. Ibenta na lang sa murang halaga ang mga hayop kahit walang tubo upang hindi ito makasagabal sa iyong oras.
- _____ 5. Tingnang mabuti ang kabuuang gastos o puhunan sa pag-aalaga ng hayop bago magbigay ng presyo upang masigurado ang kikitain dito.

Karagdagang Gawain

Sa tulong ng mga magulang o nakatatanda, pumunta sa mga may-ari ng babuyan o *poultry* upang magtanong kung paano nila natutuos ang puhunan, gastos at kita. Kung maaari ay manghingi ng talaan tungkol sa pagtutuos ng puhunan, gastos, at kita. Huwag kalimutang mag-suot ng *face mask* at mag *observe* ng *social distancing*.

Susi sa Pagwawasto

SUBUKIN:		BALIKAN:		TUKLASIN:	
1. B	1. Mali	1. 10	1. 10		
2. D	2. Tama	2. P10,000.00	2. P10,000.00		
3. C	3. Tama	3. P100,000.00	3. P100,000.00		
4. E	4. Mali	4. P26,000.00	4. P26,000.00		
5. A	5. Tama	5. Kabuang Benta	5. Kabuang Benta		
		-	-		
		Puhunan	Puhunan		
		Kita / Tubo	Kita / Tubo		
PAGYAMANIN:					
1. 15	1. 20	1. 20	1. 20		
2. P12,000.00	2. P12,500.00	2. P12,500.00	2. P12,500.00		
3. P180,000.00	3. P250,000.00	3. P250,000.00	3. P250,000.00		
4. P100,000.00	4. P146,000.00	4. P146,000.00	4. P146,000.00		
5. P180,000.00 - P80,000.00 = P100,000.00					
ISAGAWA:					
1. Mali	1. Mali				
2. Mali	2. Mali				
3. Tama	3. Tama				
4. Tama	4. Tama				
5. Tama	5. Tama				
TAYAHIN:					
Gawain 1			Gawain 2		
1. P50,000.00	1. Tama	1. Tama			
2. P105,000.00	2. Tama	2. Tama			
3. P50,000.00	3. Mali	3. Mali			
4. P55,000.00	4. Mali	4. Mali			
		5. Tama			

Sanggunian

Curriculum Guide in Edukasyong Pantahanan at Pangkabuhayan 5, EPP5IE-Oj-18
p.21 of 45

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education - Bureau of Learning Resources (DepEd-BLR)

Ground Floor, Bonifacio Bldg., DepEd Complex
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600

Telefax: (632) 8634-1072; 8634-1054; 8631-4985

Email Address: blr.lrqad@deped.gov.ph * blr.lrpd@deped.gov.ph